

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — — — 4.— koruny. Na pol roka — — — — 2.— Na štvrt' roka — — — — 1.— <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Hlavný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT Zodpovedný redaktor : JÁN BARTOS, krajinský vyslanec Za vydavateľ'stvo zodpovedný : JÁN MOLNÁR, pápežský pralát</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	---	--

Na Vianoce.

Velebný hlahol posvätených zvonov znie celým svetom, oznamujúc po všetkých končinách jeho, že sa narodil svetu Spasiteľ, jehož meno je Ježiš Kristus. A milióny veriacich s nábožným srdcom kľakajú na kolená pred betlehenskými jaslami Syna Božieho, odkiaľ svetlo pravej viery, city ušľachtilých mravov a spasenie rozšírilo sa po celom okrseleku zemskej.

O tejto veľkej, svet z duševnej tmy vymaňujúcej udalosti rozpráva nám už takmer dvatisícročná história. Viera, láska a nádeja z betlehenských jasičiek roznieťla srdcia ľudské. Kresťanský svet s roka na rok korí sa pred svetlom nebeským, ktoré pred tisícdeväťstosedemástimi rokmi v dnešnú noc ožiarilo chatrnú chalučku betlehenskú. Nevysloviteľne radostné city naplňujú dušu kresťanskú v tieto dni sviatočné.

Sväté písmo nás učí, že Boh tak miloval svet, že poslal svojho jednorodného Syna, aby svet z tmy pohanstva, z mravného hynutia vykúpil. Vianočné sviatky narodenia Ježiša Krista sú tedy sviatkom lásky. Suchohárná duša, z ktorej osud života vypúdil všetku vrelosť, otvorí sa pred paprskom lásky Božej, domácnosťou, žijúcou vo viere, láske a nádeji, preniká radostná nálada, rodičovský dom oživa a vrele city lásky, spokojnosti a radosti ukolíšu nás do toho čarovného sveta, v ktorom starosti života svetu ešte neznáme boly. Či starí, či mladí, či zdraví, či nedúživí, či šťastní alebo neprajným osudom života zkusovaní, všetci sa koríme, všetci kľakáme na kolená, aby sme ďakovali Všemohúcemu za jeho lásku nekonečnú.

Sviatok narodenia Syna Božieho je sviatkom lásky. Otcovskú lásku preukázal nám Otec nebeský, keď na zem poslal svojho Syna Ježiša Krista, aby hriechne človečenstvo zo zatratenia večného vykúpil. Bratskú lásku hlásal nám Syn Boží. Základom jeho učenia bola láska oproti bližnému, ktorú naložil vo svojich svätých slovách: «Miluj bližného svojho, ako seba samého!»

Pri narodení Syna Božieho zjavily sa na oblohe chóry anjejské a celému svetu zvestovaly slávu Bohu

na výsosti a pokoj na zemi ľuďom dobrej vôle. Skalopevnou vierou preniknutí zvlášte dnes úpenlive máme prosit Všemohúceho, aby sa smiloval nad terajším hriechnym svetom a koniec urobil hroznému krviprelievaniu, aké už vyše troch rokov v neslýchaných rozmeroch kynozí človečenstvo. Pred narodením Syna Božieho národy celého tehďajšieho sveta nachodily sa v zdĺhavých a ukrutných bojoch. Rozorvanému a zpuštlému človečenstvu svitol konečne všestranne očakávaný pokoj s narodením sa Kráľa pokoja v maštálke betlehemskej. On je skutočne Kráľom pokoja každému, čo pevne v ňom verí a jeho sväté učenie nasleduje a celému hriechnemu svetu, keď skrúsené ľutujú za svoje hriechy a previenenia, neskatnou nádejou ku nemu sa obracia.

Prítomne, keď tisíce a státisíce v nevyslovnom žiali stoja pred jasičkami betlehenskými, nezúfajme nad naším ťažkým osudom, nad hroznými nenahraditeľnými ztratami, aké nás stihly v tejto preťažkej dobe. Veď dnes slávime deň narodenia Kráľa pokoja!

Vo vrúnených modlitbách rozpomínajme sa na našich milých, ktorí ku nášmu srdcu tak blízko stoja a z božského dopustenia nachodia sa v hroznej dalekosti. Otcovia a zarmútené matky nech sa modlia za svojich synkov hľiviacich už v dlhom a ťažkom zajatí alebo na bojišťaťach krvácajúcich. Manželky a opustené dietky nech sa modlia za svojich mužov a otcov. Nezabúdajme zvlášte na tých, o ktorých ničoho nevieme a ktorí už životy svoje obetovali za nás a spočívajú v čiernej zemi ďalekého cudzieho sveta.

Dnes narodený Kráľ pokoja nech vyslyší naše vrúne modlitby, akými srdcia naše vylievame pred jasičkami betlehenskými a milých nám zajatcov našich v krátkom čase zdravých nám navráti, všetkým ale, čo zmužile za nás bojujúce vykrvácali, nech udelí pokoja večného v kráľovstve nebeskom.

V Pánu zosnulý preblahej pamiatky, slávne panovavší kráľ náš apoštolský Franc Jozef I. národy celej državy svojej odporúčal do ochrany najsl. Srdca P. Ježiša ako Kráľa pokoja. Odporúčajme sa a všetkých nám milých tomuto nevyčerpatelnému zdroju milosti, večného

a časného pokoja, aby po zakončení hroznej svetovej vojny, čím skôr dožili sme sa statočného, stáleho pokoja a v láske Syna Božieho spojení hodne mohli spievať:

Sláva Bohu na výsosti a pokoj ľuďom dobrej vôle na zemi!

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

V útorok, 11. decembra o 3. hodine popoludní pred zasadnutím snemovne kresťanská ľudová strana vydržovala poradu, v ktorej v úplnom počte prítomní krajinskí vyslanci strany pojednávajú návrhy zákonov o provisoriume vyrovnania s Rakúskom o predĺžení privilegia Rakúsko-Uhorskej Banky a o predĺžení smlúv zahraničného obchodníctva.

Organisácia kresťanskej ľudovej strany vo volebnom okrese Gyöngyös.

Voličia okresu a mesta Gyöngyös 9. decembra početne navštívené organizačné shromaždenie vydržovali v meste Gyöngyös. Celého okresu a mesta voličia vo veľkom počte zúčastnili sa v tomto shromaždení, v ktorom stredisko kresťanskej ľudovej strany zastupoval krajinský vyslanec Karol *Huszár* a tajomník strediska Adam *Persian*.

Shromaždenie zahájil Franc *Ragó*, dekan-farár obce Abasári. Krajinskí vyslanci Karol *Huszár* a tajomník strany Adam *Persian* za všestranného súhlasu rečnili o nevyhnutnej potrebnosti prevedenia organisácie v každom volebnom okrese krajiny, po čom shromaždenie hlučnými výkrikami jednohlasne uzavrelo, *organisovanie kresťanskej ľudovej strany v každej obci okresu a v meste Gyöngyös.*

Z krajinského zákonodarstva.

Snemovňa krajinských vyslancov po pretrhnutí pojednávanií v delegáciach vo Viedni, pokračovala v zasadnutiach snemových, o ktorých podávame nasledovnú stručnú zprávu:

10. decembra. Interpellácie a ustálenie denného poriadku budúceho zasadnutia.

11. decembra. Pojednávanie a prijatie návrhu zákona o provisoriume vyrovnania s Rakúskom.

12. decembra. Pojednávanie a prijatie návrhu zákona o predĺžení privilegia Rakúsko-Uhorskej Banky. Ostré posudzovanie finančného šafárenia pracovnej strany.

13. decembra. Oznámenie predsedu o formálnom zasadnutí, ktoré ešte pred sviatkami má byť vydržované.

Snemovňa veľmožov vydržovala zasadnutie 12. decembra a prijala zákony odhlasované v snemovni krajinských vyslancov.

Kresťania katolíci, organizujte Katolícku Ľudovú Jednotu!

Udalosti svetovej vojny.

Smluva o uzavretí prímeria s Ruskom podpísaná a prijatá.

Uh. Telegrafická Kancellária 16. dec. oznamuje:

Rakúsko-Uhorska, Nemecka, Bulharska a Turecka najvyššieho vojenského vodcovstva splnomocnení zastupitelia s jednej stránky a splnomocnení zastupitelia Ruska s druhej strany, cieľom prevedenia stáleho, každú stránku rovnako viazajúceho pokoja uzavreli nasledovné prímerie:

I. *Prímerie začína sa 17. decembra r. 1917. o 12. hodine popoludňajšej a trvá do 14. januára 12. hodine popoludňajšej r. 1918. Smluvu uzavierajúce stránky majú právo v jedenadvadsiaty deň na sedem dní vypovedať prímerie. Jestli sa toto nestane, prímerie automaticky trvá ďalej, kým jedna zo stránok na sedem dní ho nevypovie.*

Talianske bojište. Taliansky útok na Monte Pertica sa zmaril. V rukách uhorsko-rakúskych čiat ostalo viacej sto zajatcov. Francúzske noviny so strachom sdeľujú, že pred Benátkami stojí dvadsať uhorsko-rakúskych divízií.

Západné bojište Nemcov proti Francúzom a Angličanom. Vo Flandrii a pri Verdune aj v milnulom týždni boli ostré delostrelecké boje s veľkými ztratami Angličanov a Francúzov.

Zprísnený boj podmorskými loďami.

Súvaha dasaťmesačného boja podmorskými loďami.

Berlin, 11. decembra. Wolffova kancellária oznamuje: Boj podmorskými loďami, ktorý bol odpoveďou na posmešné odvrhnutie návrhu pokoja 12. decembra r. 1916., zaklučuje sa s takou ročnou súvahou, ktorá je v ostrej protive s optimismom, aký vlády antantu zpočiatku prechovávaly. Z 50 millionov tún loďného priestoru sveta *potopili sme vyše štvrtiny*, len za 10 mesiacov, od 1. januára do 31. októbra, *potopili sme 8,047.000 tún*. Keď cenu jednej tonny šacujeme len na tisíc mariek, ztrata aj vtedy činí 8047 millionov mariek. Na nahradenia ztraty antantisti dali stavať nové lode, od neutrálnych mocností vyzdierali hodný priestor a privlastnili si v cudzích prístavoch nachodiace sa nemecké lode. Lež výsledok zdierania neutrálov je sotva pozoruhodný, nových lodí ale za rok možno stavať najviac v obsahu 25—4 millionov tún.

Prímerie na východnom fronte.

Berlin, 10. decembra. Wolffova kancellária oznamuje:

O priebehu vyjednávanií, potahujúcich sa na prímerie na východnom fronte, dozvedáme sa o nasledovnom:

Na začiatku vyjednávania s ruským posolstvom, ktoré prišlo na miesto hlavného válečného stánu hlav-

ného veliteľstva východného frontu, pri zamernení splnomocnení vysvitlo, že tieto splnomocnenia s oboch strán pohujú sa len na to, aby vyjednávali len o prímerí a nie o pokoji. Ruské posolstvo navrhlo, aby sa stalo dohodnutie o všeobecnom prímerí, a síce pohom na všetky armády a na všetky fronty. Na toto sme my nemohli pristaf, bo spojenci Rusov ani neboli zastúpení, ani nesplnomocnili ruských poslov, aby konali aj v ich mene.

My sme sa teda ustálili na tom, že sa obmedzíme na vyjednávania pohujúce sa na prímerie medzi armádami centrálnych spojencov a ruskou armádou. S ruskej strany ohľadom tohto výslovne vyzdvihli, že cieľom prímeria, ktoré uzavreme, má byť, aby za prímerím nasledovali vyjednávania o pokoji, a síce o všeobecnom pokoji medzi všetkými bojujúcimi stránkami. Toto povereníci centrálnych spojencov s uspokojením vzali v známosť. Aby sme sa však pustili do rozhovoru v otázkach pokoja, to už i len preto nebolo možné, bo splnomocnenia s oboch strán ku tomu neboly dostatočné.

V druhý deň zasadnutia ruskí povereníci nám sdelili svoje návrhy pohujúce sa na prímerie. Tieto podmienky so stanoviska ich vojenského položenia zčiasťky išly podivuhodne ďaleko. Rusi ku pr. žiadali vyprázdniť ostrovy v Rigskom zálive bez toho, aby so svojej strany boli ponukli utiahnutie sa ich čiat na daktorom mieste frontu. Ďalej nám chceli predpísať, aby za celých nimi žiadaných 6 mesiacov prímeria naše čaty ostaly v streleckých zákopách východného frontu. Ani len tolko nechceli dovoliť, aby sme si naše čaty stiahli do odpočívajúcich posícií. Na takéto podmienky sme my prirodzene nemohli pristaf. Pri pojednávaní jednotlivých punktov potom vysvitlo, že sa vo všetkých otázkach vyjmúce jednej otázky ľahko môžeme dohodnúť. Jediným punktom, ktorý sme nevedeli riešiť, bola otázka ostrovov v Rigskom zálive, vyprázdnenie ktorých prirodzene nemôže prísť ani len do reči.

Že ako ľahko bolo možno dosiahnuť dohodnutie, to vysvitlo v tom okamžení, keď ruskí plnomocníci vyhlásili, že si z Petrohradu musia pýtať nové úpravy, bo potom za najkratší čas a bez toho, že by sme sa boli stretli s vážnejšími prekážkami, dosiahli sme dohodnutie v záležitosti utíchnutia zbrani za desať dní, ktoré teraz nastalo. V dohodnutí, ktoré o krátky čas vyprší, môžeme vidieť priaznivý príznak ohľadom budúcnosti.

Zpráva Trockého.

Bern, 11. dec. «Daily News» oznamuje z Petrohradu: Komisár ľudu pre zahraničné záležitosti Trockij pred valne navštíveným ľudovým shromaždením účtoval o dosavádnej činnosti ľudovej vlády. Rozvinul, že po 8 mesiacoch revolúcie pre krajinu najdôležitejšie je uzavretie pokoja. V záujme dosiahnutia tohto cieľa bolo treba odstrániť s cesty Kerenského a občiansku vládu. Prvou povinnosťou vlády bolo ponuknúť zbranné utíšenie pohom na všetky fronty, aby mohla začaf vyjednávať o pokoji na základe ruskej formuly, dľa ktorej každý

národ hlasovaním má rozhodnúť, ku ktorej krajine chce patriť. Z počiatku maximalisti mali málo prívržencov, teraz ale celé Rusko je za nimi vyjmúce kadettskej strany, ktorá sa nazýva stranou národnej dohody, v skutočnosti je ale nepriateľom slobody. Trockij potom hovoril o pomere ľudovej vlády ku antantistom a povedal: Kerenský sa tak shováral s našimi spojencami, ako sluha s pánom. My ukážeme, že s ruskou ľudovou vládou musia vyjednávať na základe rovných práv. My sme sa cítili dost silnými navrhnuť pokoj v mene ruského ľudu. My neuzavreme diplomatický, lež ľudový pokoj.

Kongress sedliakov za maximalistov.

Londýnsky «Daily News» oznamuje z Petrohradu: Kongress sedliakov, ktorý sa odbýval v Petrohrade, 432 hlasmi proti 89 hlasom schválil program maximalistickej vlády, ktorý sa pohuje na rozdelenie zeme, na odzbrojenie a na rýchle uzavretie pokoja.

«Ja zomrem za vlast.»

Od arcikniežata Jozefa sme už mnoho peknych osvedčení čítali o uhorských vojakoch, ale ani jedno z nich nepreniklo nám tak srdce, ako nasledovný jeho článok, ktorý vyšiel v «Almanach»-u budapeštianskych novinárov z roku 1917. Článok arcikniežata Jozefa znie nasledovne:

Ešte mi v ušiach znejú slová jedného môjho zomierajúceho hrdinu... Bolo to pod Lembergom, strašná bitka zúrila 9. septembra roku 1914. Slnce už bolo zapadlo a aj večerné zore zmizly so zadymenej oblohy, len nepočtené v plameňoch stojace majery a dediny osvetľovaly v hustom oblaku dymu zahalený kraj. Horozanna Vielka, Tatarinov, Rumno, všetky sú koristou praskotajúcich plameňov! Osemadvadsať dedín vidím horeť a sťa frľanie, hučanie v kotle vrejúcej vody, tak znie šialená palba ručných a nepočtených strojových pušiek, náboje z kanónov prichádzajú hvízdajúce a rozprasknú sa so strašným rachotom, hluk je pekelný, strašný, hustá hmla je príšerná, ako keby som videl kosca skosiť tisícich ľudí so svojou kosou za šialeného posmešného smiechu vraždiacich nástrojov. Sťa zrelá pšenica pod ostrím kosa, tak padajú na oboch stranách rady mladých hrdinov. Rusa sme zbili — ide zpät, kanóny, zajatých nechajú nám v rukách, ozýva sa búrlivé eljenovanie, sťa ľadovec padajú gule z pušiek zadnej stráže Rusov — smrť divo kosí, «nech žije kráľ!» — «nech žije Uhorsko!» a výkriky Rusov «hurrá! — hurrá!» — miešajú sa do srdce obmäkčujúcej modlitby Hymnusu — a v divom hluku bitky zanikne pieseň, celé vnútro sa mi trasie, v hrdle ma čosi dusí, ved tam bezprostredne predou mnou nové ruské rezervy útočia, «hurrá! — hurrá!» a kľatba, hrešenie, jankanie, stonanie, chrčanie a strašná palba zo strojových pušiek a z pušiek pechoty, všetko, všetko obtáča boj z blízka.

Na prostriedku delá — o tieto sa vedie tento vražedlný zápas, ktorý umlkne v búrlivom eljenovaní. De-

dina je naša! Horozanna Vielka a už len tiché stonanie a jednotlivé výkriky: «len ho po hlave, aby nekuhal!» miešajú sa do prskajúceho sa požiaru, jednotlivé výstrely, krátke klepotanie strojovej pušky a hľa, na dymiace sa rumy horiacej dediny padá prudký oheň ruských šrapnelov, Rusi opustili dedinu a teraz strieľajú na ňu, aby sme my nemohli vniknúť do nej. Hej, ale obiduc ju vo dve strany prenasledujeme cúvajúcich. V tme kone necháme si za sebou a ideme so svojim štábom po bojišti pokrytom mrtvolami a zomierajúcimi za našimi napredujúcimi čatami, bez cesty kráčajú po strnisku a po suchu. V jednom horiacom dome hájnika pečú sa ruské mrtvoly a zápach horiaceho tela naplnia zadymené povetrie, mnohí ležia na zhorených kobercoch v žeravom uhli a pražia sa. Boli ranení a už sa zväčša obrátili na uhoľ, v blízkosti zastaneme a ja samotný idem ku kraju jednej hôrky, kde počujem boľastné stonanie. Áno, tam volakto leží a rukami láme ratolesti kroviny. Pospiecham ta.

— Kto je to?

— Jaj, Bože môj, zomrem!

— Čo ti je, synku?

— Vaša výsosť?

— Áno, syn môj. Ja som. Ostaň pokojne, už utekám, privediem pomoc, zanesieme ňu na obväzovacie miesto!

Hľadám mu tepnu, niet jej!

— Neráňte odísť!... Jaj, Bože môj, zomrem, rád by som dačo povedať... ráčte ma počúvať, kým viem hovoriť... aj tak skoro bude po mne.

Kľaknem si a svojou rukou podoprem mu hlavu:

— Čo chceš, syn môj?

— Ja zomrem... za vlasť... a... toto... ma robí... blaženým! Vaša výsosť ale žite vlasti... a nechodte v takejto záplave gúl, tým našej vlasti nepomôžete, keď vás zastrelia!... Beda mi, Bože môj drahý, ale mi je zima, vaša výsosť... toto je moja posledná prosba... ale je strašná táto zima, už mi ju aj srdce cíti! Dobrý Boh vás požehnaj, vaša výsosť... dobrý Boh... zomrem, Bože môj!

Jeho telo oťazie — trasie sa — a vystre sa, zmeravené oči sa mu otvoria, vyhaslo v nich svetlo života — zomrel. Zatláčim mu oči a bezživotnú peknú hlavu ticho položím na zem a hrdinu prikryjem jeho kepeňom, idem, ale jeho slová mi vždy cvendžia v ušiach.

Chudák roľník Štefan Fazekaš tam spočíva na kraji hôrky Folvart-Košarky. Kolko takýchto veľkých duší neznáme zomrelo v týchto veľkých zápasoch? Svoje dietky nechajú v najväčšej biede.

Už bolo po polnoci, keď boj utichol, s celým mojím štábom prevalím sa na oráčinu — v studenej noci. Hlavu položím si na jeden väčší kopec a ustavične počujem chrčiaci trhavý hlas zomierajúceho:

— Ja zomrem za vlasť.

A sťa modlitba vyviera mi z hlbín duše:

— Vy, ktorí ste doma, ktorí ani len netušíte, čo je vojna, starajte sa o vdovy a siroty našich hrdinov!...

— Pre našu svätú vlasť!

Vianoce v strelných zákopách.

Pomaly poletuje sňah... Bielym mäkkým rúchom pokrýva tvrdú zamrznutú hrud. Po celom okolí je ticho, ako v hrohe. Zotmieva sa...

Dnes je Štedrý Večer.

Ďaleko od nás i v najhľadobnejšej chalúpke zažívajú sviečky, splňujú sa sny malých dietok. Radosť naplňuje srdcia aspoň len na okamženie — bo dnes zjaví sa Jezuliatko — — — Veď je Štedrý Večer!

Sňah ešte vždy padá...

Tam... tam grúňom vzdialeného vrchu hýbe sa volačo... Tmavý bod vidieť na sňahu... ešte jedon... hneď zas tretí... To sú vojaci...

Vojaci. Ludia. Ludia v sňahu. Ludia v zákopách. V strelných zákopách, v zákopách smrti. V Štedrý Večer. V svätý deň pokoja.

Skrčení tam ležia jedon vedľa druhého, ako unavení vtáci. Ako veľké, nevládne, choré deti...

Zarmútení sú. Ich duch a myšlienky povznášajú sa ďaleko, ta, kde včul očakávajú Jezuliatko... do ich domoviny...

— Hej! človek by si veru ani nemyslel, že je dnes Štedrý Večer, keby to nestálo v kalendári — vzdychol si nahlas cugsfirer Železný a jeho susedia po tichu mu odpovedali:

— Pravdu máte...

Nikto z nich nemal chuti viacej povedať...

Len bakančoš Šuhajda, ináč vždy veselý chlapik, ohlásil sa zronený:

— Mne je dnes hrozne clivo okolo srdca...

Zotmelo sa!

— Hej! keby sme si aspoň vianočný stromček postavili mohli... Hneď by nám bolo veselšie. Ale ten kujonský Talian nedopraje nám ani tejto malej radosti.

Tu razom na dolnom konci zákopy sa čosi hýbe... ktosi ta prišiel... Pomalučky kráča dlhou zákopou. Oblečený má vojenský kepeň, zpod ktorého vykúka «reverenda». Poznajú ho. Strasia sňah so seba a tvár sa mu od radosti žiari, keď unavených a osirotených vojakov pozdravuje:

— Pochválen buď — — — nuž moji milí synovia, kto z vás ubádnem, čo som vám dnes doniesol?

Noc zafahla... doma včul zažívajú sviečky...

Zarmútení, zronení, ustatí vojaci v strelných zákopoch razom zeela ožili... Obklúčili milovaného ich duchovného otca a jedon z nich, snáď cugsfirer Železný, povdačným hlasom radostne zvolal:

— Tu je Jezuliatko!

— Aj my slávime Štedrý Večer!

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Krestan», ktorý už cez štyriadvadsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov.

Poklona pastierov.

CHYRNIK.

Všetkým ct. dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám prajeme šťastlivé sviatky!

Jeho Eminencia kardinál, knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch na výsluchu u jeho veličenstva kráľa. V nedeľu, 16. decembra o 6. hodine večer jeho veličenstvo kráľ mimoriadnou blahosklonnosťou prijal vo výsluchu jeho Eminenciu kardinála, knieža primasa dr. Jána Csernocha, ktorý z tejto príležitosti jeho veličenstvu podal zprávu o katolíckej autonomii a iných otázkach katolíckej Cirkvi Uhorska.

Pápež ku talianskemu kňazstvu. Svätý Otec nariadiť talianskym cirkevným vrchnostiam, aby v páde nepriateľského obsadenia ostali na svojom mieste.

Z biskupstva spišského. Pavel Drbják oslobodený bol od ďalšej vojenskej služby a na základe patronátskej präsenty vymenovaný je za farára do Krempach v Spiš. Magure. Doterajší krempašský dočasný administrátor Martin Martinkó povolaný je k vojenskej kňazskej službe. Štefan Huray z Lipt. Sv. Kríža za kaplána preložený je do Zubrohlavy.

Nitriansky biskup gróf Vilhelm Batthyány na siedmu uhorskú válečnú požičku značil 300.000, nitrianska kapitula 500.000, nitrianski kanonici 100.000 korún.

Rožňavský biskup Ludvik Balás na siedmu uh. válečnú požičku značil 50.000, rožňavská kapitula 25.000, rožňavská kapitulska pokladnica náboženských základín 620.000 korún.

Prešovská gr.-kat. kapitula zo základín jej sverených značila 752.000 korún.

Uhorskí Benediktíni. Na čele pannonhalského rádu Sv. Benedikta stojí pannonhalský arciepát Tibor Hajdu. Rád má ešte 5 opátov, 173 vysvätených kňazov, 73 klerikov. Na obore výučky účinkuje 102 údov rádu, s duchovnou správou zaoberá sa 28 údov, vojenskú kňazskú službu koná 5 údov. Rád má šesť hlavných gymnásií (v Ostrihome, Rábe, Komárne, Kőszegu, Pápe a Šoproni) s 2201 žiakmi, fár má 25. Nestorom rádu je Štefan Damascén Sashegyi, ktorý teraz doplní 90. rok svojho života. V tomto roku zomrelo 7 údov.

Na nacionálny votívny kostol prepošt Karol Tihányi obetoval 5000 a barónka Filipova Orosdy tiež 5000 korún.

Vyrabovanie nitrianskeho kostola. Krajčír Michal Francz 15. januára 1917. v noci vlámal sa do nitrianskeho kostola. Vylámal schránky a zavretú sklenú skryňu Panny Marie. Ukradol 150 korún hotových peňazí, veľa starých zlatých a strieborných peňazí, zlatý kríž a zlatú náhrdelnú ozdobu Panny Marie. Chytili ho hneď a nitrianska kráľ. súdna stolica odsúdila ho pre krádež na štyri roky do trestnice. Tento súd potvrdila tak prešporská kráľ. tabula, ako teraz i kráľ. kúria.

Za pensiu kňazov. Ostrihomský prälát-kanonik Leonard Lolok kňazskému pensijnému fondu ostrihomskej arcidieceze daroval 10.000 korún.

Testament kanonika. Nedávno zosnulý vacovský kanonik dr. Georg Galesek, rodák zo Žiliny, svoju 200.000 korunovú pozostalosť poručil na verejné ciele.

Kandidáti košickej fary. Zpomedi konkurentov na košickú faru biskup mestu ako patrónovi predostrel nasledujúcich šiestich: Eduarda Szikorszkého, prepošt-farára v Gálszécse, Henrika Andruscsakevicsa, profesora náboženstva prešovskej učiteľskej prípravovne, Ferdinanda Plenta, opáta, dekana-farára v Tarcalu, Jozefa Kágera, dekana-farára v Boldogkőváralja, dr. Bélu Wicka, profesora náboženstva v Prešove, a košického biskupského sekretára Barnabáša Tosta. Z týchto má si mesto vyvoliť troch, ktorých potom biskup cieľom vymenovania za kanonika predostre jeho veličenstvu kráľovi a ktorého kráľ z týchto troch vymenuje za kanonika, ten bude potom aj farárom košickým.

Z košickej diecési spolku katolíckej tlače ako prvú čiastku sbierky tlačovej nedele poslali 3306 korún.

Na podporu katolíckej tlače sddmohradský biskup gróf K. Gustáv Mailáth obetoval 5000 kor. a jágerský arcibiskup dr. Ludvik Szmrecsányi 1200 korún.

Vždy vzrastajúci nedostatok kňazov. Do rottenburgského semenišťa v Nemecku na tento školský rok hlásili sa štyria chovanci, kým v rokoch pokoja semenište priemerne 35 nových klerikov malo. V predošlých troch rokoch hrdinskou smrťou zomrelo alebo zmizlo 63 bohoslovcov diecése.

Z Karpátskeho spolku. Starolubovenský dekan-farár a prepošt Ján Csumitta so 100 korunami vstúpil medzi zakladajúcich údov Karpátskeho spolku.

Smrť spišského honvéda z r. 1848. V Spišskej Belej zomrel Ondrej Relovszky, honvéd z roku 1848., v 89. roku života svojho.

Vyznačení košickí honvédi. Striebornú medailu hrdinskosti druhej triedy dostali: landšt. kapráli Ján Jankó a Martin Deliman, landšturmisti Jozef Trizna a Ondrej Andrejsik: z 9. honv. peš. pluku.

Zomrel v ruskom zajatí. Karol Kaul, rodák zo spišského Veľkého Slavkova, 28. júla zomrel v Bere zowke v tábore zajatcov. Do ruského zajatia sa dostal 1. nov. 1914.

Na siedmu uh. válečnú požičku v spišskom Richvalde značili ďalej: Šebastian Reznický 1000, Jozef Irha 400, Ondrejova Michna 200, Šebastiánova Nedoroščík 200 korún.

Z Vys. Tatier. Budapeštianska banka «Ingatlanforgalmi bank», ktorá odkúpila kúpele Nové Smokovce a Feketehegy, novšie so 600.000 korunovým základným kapitálom v účastinnú spoločnosť pretvorila Krompech-rovu fabriku na potraviny vo Felkej. Predsedom správy stal sa spiškosobotský hlavný slúžny Ernest Winkler. — V Gerlachovciach niekoľkí lekári majú založiť sanatórium pre chorých na pľúca. — V Batizovciach starý Mariáššovský kaštieľ odkúpila gr. Mikulášová Dessewffy. — Spišský učiteľský spolok zaviedol krajinský pohyb, aby v Tatrách založený bol liečivý ústav (sanatórium) pre učiteľov chorých na pľúca.

Znovavystavenie ungskej stolice. Z Ungváru oznamujú: Administrácia ungskej stolice nedávno odovzdala druhý oddiel znovavystavených ungských obcí. V spustošených obciach okresu Berezna vystavili zo zbierky dovedna 69 domov a 75 hospodárskych pobočných stavísk. Vystavenie jedného domu stálo 3500 a pobočného staviska 500 korún.

Pašovanie syra a brinky do Rakúska. V Budapešti už od dávnejšieho času celkom sa minul syr, lež v stredišti pre dorábanie syra, vo Zvolene tiež nebolo dostať syra za žiadne peniaze. Konečne bezmenné oznámenie upozornilo zvolenskú políciu, že syr a brinky skrývajú agenti a vyvážajú do Rakúska. Následkom oznámenia zaviedli vyšetrovanie a detektívi stravovacieho úradu zhabali u zvolenského kupca Petra Kohna dva m. centy kravskej brinky a u obchodníka Mórica Schnellera v obci Herencsvölgy 6 vagónov brinky a ovčieho syra. Obchodníci priznali sa, že na tri koruny maximovanú brinky cez mesiace za 8-12 korún odvážali do Rakúska, zvlášte do Triestu. Detektívi zhabali zásoby a oznámili vec úradu verejného stravovania.

Smrť. V Košiciach 7. novembra zomrel uh. kráľ. matrikár Štefan Schultz v 48. roku života svojho.

Došli zamenení invalidi. 28. novembra došlo z Ruska do Budapešti 224 zamenených invalidov na vlaku ozdobenom zástavami a kvetami. Keď dojachal vlak, hudba 38. peš. pluku hrala hymnu. K vítaníu zamenených invalidov dostavili sa i arciknieža Jozef a arcikniežna Augusta. Arciknieža ku každému vojakovi mal milé slovo, arcikniežna medzi invalidmi rozdelila cigarety a dohán. Panie od Červ. Kríža pohostily ich kávou, chlebom a cigaretami.

Vytvorili 30 žiakov. Professorský sbor prešovského evanj. hl. gymnásia minule vytvoril z ústavu pre zabávanie sa 30 žiakov.

Vyzvanie k predplateniu.

S rokom 1918. «Kreštan» nastupuje XXV. ročník svojho jestvovania a nepretržených bojov za práva katolíckej Cirkvi a ľudu kresťanského. I v terajších preťažkých časoch válečných, skalopevne držiac sa zásad kresťanskej ľudovej strany, neohrozene bojuje za Cirkev, Kráľa a Vlasť. Pri tom vždy uprimne cíti s utrápeným ľudom. Čitateľov svojich v každom čísle poučuje o všetkom, čo sa na bojištách vo svete robí a čo nielen v politickom, lež aj v hospodárskom ohlade potrebné je vedieť pospolitému ľudu. «Kreštan» bol, je a ostane vždy opravdovým, uprimným priateľom kresťanského ľudu slovenského. Ako taký, nemá by chýbať v žiadnom kresťanskom dome. Každá kresťanská rodina má si za svoju povinnú úlohu pokladať, objednať,

predplatiť, čítať a medzi známymi rozširovať «Kreštan».

Keď všetkých priateľov našich o rozširovanie «Kreštan» prosíme, tých ct. čitateľov, ktorí nám dlhujú, s týmto dôrazne vyzývame, aby nám svoj dlh bezodkladne vyplatili. — V týchto tvrdých časoch, kde tlačivo a robotné sily nesmierne zdražely, nikto nemôže od nás žiadať, aby sme mu náš časopis darmo posielali.

Vydavateľstvo.

Každý si sám môže! podošvy podrážkať!

Upotrebovateľom bezprostredne zasielame.

Kožená ochrana podošvy

„Glória“

0.	1.
25-30	31-34
1.80	2.20
2.	3.
35-39	40-42
2.60	3.-
4.	
43-46	
3.40	

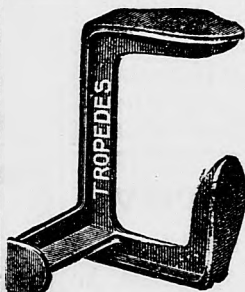
Z opravdovej hustej vojenskej čistej podošvovej kože.

Pvoriadnej, zvlášte trvanlivej jakosti s klinkami k tomu patriacimi.

„TR. PEDES“

Železné kopyto K 9.50

s pomocou ktorého každý sám ochranu na podošvy pribíjať a menšie opravy prevádzať môže.

Pôvodné „Pikard“ K 1.—

a „Makart“ K —.90

náčinia ochrany podošvy a opätokov z ocele

a zo železa s cinkovanými končiarimi k upotrebeniu na baňkanče, čizmy a topánky robotnícke.

Ku fajnejším topánkam pre pánov, panie a deti

Illput 80 hal.

náčinia z ocele s cinkovaným oxidovaným končiarom.

Kavirs 80 hal.

Obrázkový cenník zdarma a franko.

Z ochrany podošvy po pošte menej ako 6 náčinia poslať nemôžeme. Odpredávateľom, stravujúcim spolkom a objednávateľom väčšej zásoby výhody.

Imrich Kovács a Spoločník

Budapešť, IX/b. Üllői-ut 11. číslo.

Omrzliny,

svrblavosť, svrab, hostec a každého druhu neduhy kože najlepšie hojaci prostriedok je

Borievková masť

Cena 3, 5 a 9 korún. K tomu patriace borievkové mydlo 5 korún. Zhotovuje

Gerő Sándor lekárnik, Nagykőrös 40.

8 halierov

(za 1. poštovú dopisničku) stojí vás môj hlavný cenník, ktorý na žiadosť pošle vám

Prvá dielňa na hodiny
Hanns Konrad

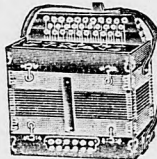
cis. a kr. dvorného zásielcu Brüx číslo 1544.

☐ (Čechy) ☐

Nickel alebo ocelové anker hodinky K 16, 18, 20. Válečné rádium anker hodinky K 18, 22, 26. Bielokovové (Glorie striebro) s dvojitou pokrývkou anker remontoir hodinky K 30. Massivné strieborné anker remontoir hodinky K 40, 50, 60. Budičky a stenové hodiny vo veľkom výbere. 3 rokov záruka. Zasielanie s poštovou dobierkou. Záměna povolená alebo návrat peňazí.

Zdarma

na žiadosť každý dostane môj veľký obrázkový cenník, zlatého,

strieborného tovaru a hudbných nástrojov. Husle po K 14.—, 20.—, 25.—, a v. Dobré harmoniky K 16 —, 26 —, 3 —, 50. 2-radové viendeňské harmoniky K 70.—, 80.—, 100.—, 120.—. 3-radové K 180, 200.—, 240.—, 280.—. Záměna povolená alebo návrat peňazí. Zasielky s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlaní obnosu.

Vývozný dom

Hanns Konrad
c. a k. dvorný zásielca
Brüx 1545 číslo (Čechy).

Refaze pre rožnú lichvu

Stredného vyhotovenia 9 kor. Ohlávkové retiazky pol pevného vyhotovenia 4.50 kor. Trovy zaslania a zaobalenia obťažujú objednávateľa. Objednať možno s vopred doposlaním obnosu alebo s poštovou dobierkou.

Móric Lendvay,
vývozný dom.
Budapešť, VII.,
Kertész-utca 43.

Motorové

pluhy Americché a Nemecche vyrobi má ka predaj.

Dömény Rezső
Nagyszombat.

☉☉☉☉☉☉☉☉☉☉
Oznamy prijíma

administracia

„Krestan“

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28.

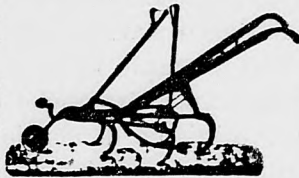
☉☉☉☉☉☉☉☉☉☉

Najlacnejší a najlepší prameň Jozef Marosi a Syn Esztergom 15.

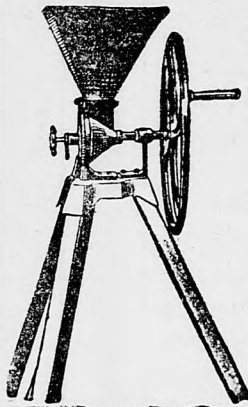

strojov a železného tovaru veľký obchodný dom. Zo skladu zasiela zvláštnej jakosti ocelový pluh za 180.—, dvojité pluh za

325. K. Juno americkú koňskú motyku za 200.— K (prevádza 5 ľudí robotu) Železnú bránu za 100.— K. Veľký obrázkový cenník na žiadosť posielame zdarma.

NAJDOKONÁLEJŠÍ MLYNEK!

10.— K závdavok.

K odporúčaniu mlynky bezodkladne objednať
Výlučná adresa objednávania:

PAVEL SOHR

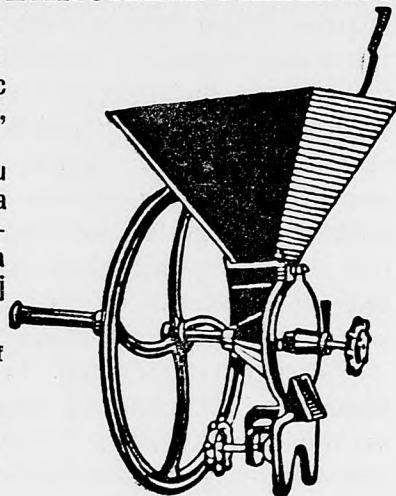
Somoğyszil 35.

fabričný sklad ocelového tovaru

Ktorým bár aj dieťa, pripraveným na ňom strojom, každého druhu o ilie somleť môže na kašu a v akejkoľvek fajnosti. Obrovskej schopnosti roboty.

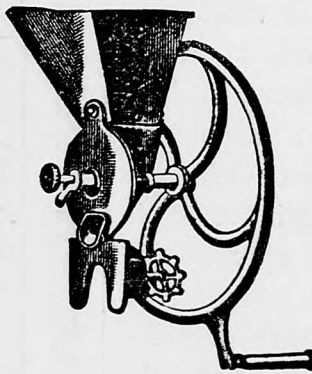
Bezodkladne k lifrovaniu. Cena K. 150.

Tenistý stroj k prípraveniu na stôl al-bopostavec bez nôh K 120, menší k domácejmu upotrebeniu K 80. Objednania prosíme na poštovej poukázke a zaslať treba aj

Železničnú stanicu objednávateľa treba udať.

Šrotujúci stroj.

V hospodárstve nevyhnutne potrebný, šrotuje od najhrubšieho do najmenšieho, pretože stroj najdokonalejšie možno regulovať. Láhkej práce schopnosti a hnatia, bo na ňom i dieťa šrotovať môže. Cena s obalením a zárukou 90 korún, s prípravou na nohy 150 korún.

Tieto stroje zhotovuje a zasiela

Imrich Tóth, Jászalsószentgyörgy.

Pri objednaní prosím zreteľne udať adresu a železničnú stanicu.